

Innen dwangsom kan behoorlijk ingewikkeld zijn

De handhaver die denkt dat de kous af is als de dwangsom is verbeurd, kan bedrogen uitkomen. Vooral als hij het niet-alledaagse invorderingstraject niet goed in de gaten houdt. Zo bleek uit het arrest van de Hoge Raad van 12 december 2008 (AB 2009, 218).

De toenmalige Limburgse gemeente Ambt Montfort (nu Roerdalen) had dwangsommen opgelegd, die op 19, 20, 22 en 23 maart 2003 waren verbeurd. Op 22 januari 2004 volgde een dwangbevel om de dwangsommen te innen. De overtreder tekende verzet aan bij de rechtbank met het verzoek om het dwangbevel buiten effect te stellen. De rechtbank oordeelde dat het verzet ongegrond was. Dit vonnis werd door het gerechtshof Den Bosch bekrachtigd, waarna cassatie werd aangetekend.

Verjaring

De overtreder was het niet eens met het dwangbevel, omdat hij vond dat de dwangsommen waren verjaard. In die tijd gold nog een verjaringstermijn van zes maanden (inmiddels bedraagt die termijn een jaar, als gevolg van de Vierde Tranche - art. 5:35 Awb). De termijn van een half jaar begon te lopen op het moment dat de dwangsom is verbeurd. In dit geval dus op 24 maart 2003. De rechtbank en het gerechtshof hadden dat ook vastgesteld.

Stuiting

Door verjaring kan de gemeente het recht verliezen om de terecht dwangsommen te innen. Om dat te

voorkomen is het mogelijk om de verjaring te stuiten. Als je dat doet, begint er een nieuwe verjaringstermijn die gelijk is aan de oorspronkelijke termijn. Tot de inwerkingtreding van de Vierde Tranche Awb op 1 juli 2009 bepaalde de Awb echter niet hoe een verjaring precies kan worden gestuit.

De gemeente beriep zich op drie zogeheten stuitingshandelingen. Als eerste de behandeling van de vordering tot betaling in een gemeentelijke commissie bezwaarschriften op 14 april 2003. Ten tweede de behandeling van de verbeurdverklaring van de boete in het advies aan die commissie op 14 april 2003. En ten slotte de beslissing van de gemeente van 14 oktober 2003 op het bezwaarschrift. De eerste twee handelingen kunnen de verjaring volgens de Hoge Raad niet hebben gestuit. Zij kunnen namelijk niet worden aangemerkt als een schriftelijke aanmaning van de gemeente, noch als een schriftelijke mededeling van de gemeente waarin de gemeente zich haar recht op de verbeurde dwangsommen voorbehield. Als je wilt stuiten, moet je duidelijk laten weten, dat je de vordering niet wilt laten verjaren. Over de derde handeling hoefde de

Hoge Raad het niet eens meer te hebben, want de verjaringstermijn van zes maanden was op 14 oktober al verstreken. En als de verjaring een feit is, valt er niks meer te stuiten.

Nieuw recht

Het zure einde van het liedje was voor de gemeente dat het beroep van de overtreder op verjaring werd gehonoreerd. De dwangsommen konden dus niet worden geïnd en de gemeente is bijna 6.000 euro kwijt aan proceskosten voor de overtreder. In het nieuwe recht worden de mogelijke stuitingshandelingen wel met zoveel woorden genoemd. In het belang van de rechtszekerheid bepalen artikel 4:105 en 4:106 Awb, dat een bestuursorgaan de verjaring alleen kan stuiten door het instellen van een eis bij de burgerlijke rechter. Of door een aanmaning als bedoeld in artikel 4:112 Awb, door een beschikking tot verrekening, of door betekening of tenuitvoerlegging van een dwangbevel. Het is echter aannemelijk dat de gemeente ook onder het nieuwe recht aan het kortste eind had getrokken.

Tekst: Jan van den Broek